

Rapport

Datum: 2 maart 1998

Rapportnummer: 1998/041

Klacht

Op 23 juli 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer P. te Rijswijk met een klacht over een gedraging van de Minister van Defensie. Nadat verzoeker zijn verzoekschrift op 29 augustus 1997 had toegelicht, werd naar deze gedraging een onderzoek ingesteld. Op grond van de door verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt er over dat de Minister van Defensie niet bereid is de kosten van een medisch onderzoek van verzoeker voor zijn rekening te nemen. Verzoeker acht het noodzakelijk dit medisch onderzoek te laten uitvoeren om daarmee duidelijkheid te krijgen over de vraag wat de gevolgen van het ongeval van 9 september 1985 nu en eventueel in de toekomst voor zijn arbeidscapaciteit zijn.

Achtergrond

1. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Artikel 177:

"De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde rechten of feiten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere regel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit."

2. Burgerlijk Wetboek

Artikel 6:96, tweede lid:

"Als vermogensschade komen mede voor vergoeding in aanmerking:

a. (...) b. redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid..."

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Minister van Defensie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de Minister een aantal specifieke vragen gesteld. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De Minister van Defensie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

1. Feiten

1.1. Op 9 september 1985 heeft verzoeker letsel aan zijn nek opgelopen. Dit nekletsel ontstond in een uitsluitend voor marinepersoneel toegankelijke bar op een marineterrein tijdens een specifiek marinegebruik.

1.2. Op 25 april 1996 deed het Gerechtshof te 'sGravenhage uitspraak nadat verzoeker hoger beroep had ingesteld tegen het vonnis van 16 november 1994 van de Arrondissementsrechtbank te 'sGravenhage. Verzoeker vorderde verklaring voor recht dat de Staat jegens hem aansprakelijk was voor de gevolgen van de gebeurtenissen op 9 september 1985 en veroordeling van de Staat tot schadevergoeding ter zake daarvan. De uitspraak van het gerechtshof houdt, voorzover thans van belang, het volgende in:

"...Uit de door de Staat bij conclusie van antwoord overgelegde verklaringen van (...) en (verzoeker; N.o.) leidt het hof af:

- dat aanleiding voor de bejegening, die tot het nekletsel heeft geleid, is geweest een (wat de Staat bij conclusie van antwoord niet ten onrechte heeft genoemd) ontgroeningsritueel, waarmee (verzoeker; N.o.) onbekend was; - dat een van de omstanders hem aan de hals meetrok zó dat (verzoeker; N.o.) het gevoel had te stikken; en - dat daarbij twee bloedvaten zijn geknakt zodat de bloedtoevoer naar de kleine hersenen werd verminderd. (...) Hieruit volgt dat een marinepersoneelslid lichamenlijk letsel aan (verzoeker; N.o.) heeft toegebracht in een situatie, die geen "spelsituatie" was, omdat (verzoeker; N.o.) met de regels van het spel onbekend was. Dit betekent dat dat marinepersoneelslid door aldus te handelen tegenover (verzoeker; N.o.) onrechtmatig heeft gehandeld..." De beslissing van het gerechtshof luidde voorzover hier van belang als volgt:

"...Het Gerechtshof:

(...)

verklaart dat de Staat tegenover (verzoeker; N.o.) aansprakelijk is voor het (verzoeker; N.o.) op 9 september 1985 overkomen ongeval; veroordeelt de Staat (verzoeker; N.o.) de tengevolge van dat ongeval geleden schade te vergoeden, op te maken en te vereffenen volgens de wet, te vermeerderen met de wettelijke rente met ingang van 10 september 1990..."

1.3. Op 24 mei 1996 schreef verzoekers advocaat aan de Landsadvocaat het volgende:

"...Cliënt beoefent thans in het geheel geen sport meer, terwijl hij **voor** de bewuste gebeurtenis juist een enthousiast sporter was. Verder legt cliënt zich beperkingen op bij het verrichten van de zwaardere huishoudelijke taken, in het bijzonder voorzover het werkzaamheden boven schouderhoogte betreft en voorzover het gaat om het - incidenteel - zeer zwaar tillen. Geregeld hoewel niet dagelijks ondervindt cliënt pijn in de schouders en in de nek. Deze pijn komt uiteraard met name op na langdurige inspanningen. Soms gaat de pijn in de schouder en nek ook gepaard met hoofdpijn. Over de afgelopen (bijna) twaalf jaar heeft cliënt kosten gemaakt in verband met diverse therapeutische behandelingen, zowel vervoerskosten als behandelingskosten voorzover deze laatste niet onder de verzekering gedekt waren. Hoewel cliënt tot dusverre geen betaalde huishoudelijke hulp heeft ingeschakeld, is het redelijk om een vergoeding voor deze materiële schade aan hem

te doen toekomen. Natuurlijk realiseer ik mij dat dit niet anders kan zijn dan een vergoeding ex aequo et bono. Al met al becijfert cliënt de schade op twintig a vijftwintigduizend gulden. De wettelijke rente is ingegaan op 10 september 1990 (zie ook het arrest van het Hof). Dit brengt de totale schadevergoeding in enge zin op afgerond fl.32.500,=. Daarnaast maakt cliënt uiteraard aanspraak op vergoeding van de proceskosten en de buitengerechtelijke kosten. (...) Voor alle duidelijkheid voeg ik hieraan toe dat cliënt niet in de positie verkeert om finale kwijting te verlenen, althans zeker niet wat eventuele toekomstige schade als gevolg van verslechtering van zijn lichamelijke gesteldheid betreft. Het kan nu eenmaal niet worden uitgesloten dat cliënt in de verre

toekomst arbeidsongeschikt wordt of kan worden als gevolg van de onderhavige gebeurtenis. In dit opzicht moet hij zich dan ook al zijn rechten voorbehouden..."

1.4. Op 3 juni 1996 liet de Minister van Defensie verzoekers advocaat het volgende weten:

"...Ik stel mij in eerste instantie voor dat u mij voorziet van recente medische informatie betreffende uw cliënt. Uw brief aan (de Landsadvocaat; N.o.) geeft mij aanleiding te veronderstellen dat wij, indien die medische informatie in de huidige (en toekomstige) situatie voldoende duidelijk zicht geeft, wellicht op niet al te lange termijn kunnen komen tot een (bespreking over) een eindafwikkeling. Mocht u niet beschikken over recente en voldoende duidelijke medische informatie dan stel ik mij voor dat ik, in overleg met mijn medisch adviseur, een medische expertise initiëer. Aannemende dat uw cliënt daartegen geen bezwaren zal hebben verzoek ik u mij zulks te laten weten, vergezeld van een door (verzoeker; N.o.) getekende machtiging tot het opvragen van de relevante medische informatie (...). Ik zal in dat geval mijn medisch adviseur verzoeken het nodige te ondernemen..."

1.5. Verzoekers advocaat berichtte op 11 juli 1996 als volgt aan de Minister van Defensie:

"... Hiermee bevestig ik de bereikte regeling in der minne (...). De regeling bestaat uit de volgende bestanddelen.

1. De Staat voldoet als slotbetaling f28.750,- waarmee alle schadeposten definitief vergoed (zullen) zijn derhalve met inbegrip van de kosten van buitengerechtelijke rechtsbijstand, waartegenover cliënt finale kwijting verleent met uitzondering van het onder 2 gestelde.

2. De minnelijke regeling heeft geen betrekking op de mogelijkerwijs toekomstige (materiële) schadepost verminderd vermogen tot het presteren van arbeid. Mijn cliënt (...) behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om aanspraak te maken op verdere schadevergoeding, indien en voorzover zich in de toekomst zo'n verminderd arbeidsvermogen manifesteert dat (in causaal opzicht) toegerekend behoort te worden aan het voorval d.d. 9 september 1985. Met het oog op dit voorbehoud spreken partijen af en komen zij overeen, dat de Staat geen beroep zal doen op de verjaringstermijn van 5 jaren als neergelegd in artikel 3:310 BW noch op enige andere toepasselijke verjaringstermijn..."

1.6. De Minister van Defensie antwoordde op 22 juli 1996 het volgende:

"...Met referte aan uw bovengenoemde brief, met de inhoud waarvan ik mij kan verenigen,

deel ik u mede dat een bedrag van f28.750,- als slotbetaling (...) zal worden overgemaakt (...). Wij kwamen overeen dat het opmaken en ondertekenen van een vaststellingsovereenkomst achterwege kan blijven omdat bedoelingen en opvattingen van partijen voldoende duidelijk in de stukken vastliggen..."

1.7. Op 22 mei 1997 wendde verzoeker zich tot de Minister van Defensie met het volgende:

"...Inmiddels ben ik verhuisd, en blijkt dat er toch schadeposten ontstaan waar ik in het verleden geen rekening mee heb (kunnen) houden. Mijn deel in het doen van het huishouden geeft problemen, en ik kan mijn vrouw niet voor alles laten 'opdraaien' want zij heeft ook een volledige baan. Hier is reeds een vergoeding voor verstrekt, hoewel die waarschijnlijk de totaal te verwachten schade niet dekt. Daarnaast is gebleken dat de zwaardere taken in en om huis niet door mij uitgevoerd kunnen worden, alsmede de zwaardere werkzaamheden in de tuin. Zoals u weet heb ik altijd een voorbehoud gemaakt inzake kosten die zouden kunnen ontstaan als gevolg van een verminderde capaciteit van werken. Thans ben ik bereid, mits daar een redelijke vergoeding tegenover staat, een definitieve regeling te treffen, dus inclusief verlies aan verdienvermogen. Ter regeling zou men dan bijvoorbeeld kunnen denken aan afkoop door betaling van drie jaarsalarissen..."

1.8. Op 28 mei 1997 reageerde de Minister als volgt op de brief van verzoeker:

"...Ik moet u berichten geen aanleiding te kunnen vinden u een aanvullende vergoeding toe te kennen, en wel om de volgende redenen. Na het Arrest van het Hof Den Haag is, zowel schriftelijk als telefonisch, overleg gevoerd met uw advocaat, (...), naar aanleiding van de door hem te uwen behoeven ingediende vordering. In zijn brief van 24 mei 1996 stelt (de advocaat;

N.o.) onder andere dat u zich beperkingen oplegt bij het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden. (De advocaat; N.o.) stelt voorts dat, hoewel u geen betaalde huishoudelijke hulp heeft ingeschakeld, het redelijk is u een vergoeding voor deze materiële schade toe te kennen. (De advocaat; N.o.) spreekt dan van een vergoeding ex aequo et bono. Rekening houdend met die factoren komt (de advocaat; N.o.) dan tot een bepaalde vordering. Die vordering, waarin derhalve de thans door u in uw bovengenoemde brief opgevoerde aspecten een rol spelen, is daarna basis voor verdere onderhandelingen, die uiteindelijk tot een akkoord hebben geleid, geworden. Ik ben dan ook van mening dat de posten waarvoor u thans een aanvullende vergoeding vordert zijn "meegenomen" in de tot stand gekomen eindregeling. Het bij die eindregeling gemaakte voorbehoud heeft dan ook geen betrekking op factoren die u thans schildert, doch op de omstandigheid dat u (uiteraard uitsluitend tengevolge van het onderhavige ongeval) niet meer, of minder dan voorheen, in staat zou zijn door arbeid inkomsten te verwerven. Overigens merk ik, doch gelet op het vorenstaande ten overvloede, nog op dat het mij niet waarschijnlijk voorkomt dat uw medische situatie na het bereiken van een eindregeling zodanig zou zijn veranderd dat thans van een geheel andere situatie sprake zou zijn dan bij het bereiken van die eindregeling. Het gemaakte voorbehoud gaat evenwel wel uit van een vermindering van het arbeidsvermogen na het bereiken van de eindregeling..."

1.9. Vervolgens werd nog verschillende malen gecorrespondeerd tussen verzoeker en de Minister van Defensie. Op 12 juni 1997 liet de Minister aan verzoeker het volgende weten: "...Ik stel mij op het standpunt dat alle schade vergoed is omdat de gesprekken met (verzoekers advocaat; N.o.) in die geest zijn gevoerd; omdat de brief van (de advocaat; N.o.) van 11 juli 1996 dat ook zo verwoordt en omdat in diezelfde brief slechts een voorbehoud gemaakt wordt voor de mogelijkerwijs toekomstige (materiële) schadepost "verminderd vermogen tot het presteren van arbeid". Als ik dan nog eens in de brief van (de advocaat; N.o.) van 24 mei 1996 lees dat hij dat voorbehoud maakt omdat niet uitgesloten kan worden dat u in de (verre) toekomst arbeidsongeschikt zou raken tengevolge van een (ongevalscausale) verslechtering van de lichamelijke gesteldheid (een verslechtering waarover overigens niets gesteld is of

waarvan mij ook anderszins niet is gebleken) meen ik daarin de rechtvaardiging voor het door mij ingenomen standpunt te vinden..."

1.10. Verzoeker reageerde op 7 juli 1997 als volgt:

"...Het is niet uitgesloten dat de rechtbank in een procedure middels een deskundigenbericht zal laten bepalen of en wat de kans is op een ongevalsgerelateerde beroepsuitval. (...) Een deskundigenbericht kan toch ook buiten rechte gerealiseerd worden? Daarom nodig ik u uit in samenspraak met uw medisch adviseur een vraagstelling dienaangaande te concipiëren aan een overeen te komen deskundige. Vraagstelling alsmede keuze arts zie ik graag (in overleg met mijn medisch deskundige) tegemoet. Wilt u toezeggen dat u de kosten verbonden aan 'de keuring' voor uw rekening zult nemen? Indien u hiermee niet akkoord gaat, behoud ik mij het recht voor zelf een expertise te arrangeren, waarna u mij niet mag verwijten dat ik u hierin niet gekend heb..."

1.11. De Minister van Defensie antwoordde op 8 juli 1997 met het volgende:

"...Uit de tot op heden gewisselde correspondentie begrijp ik dat er gelukkig geen sprake is van een omstandigheid als waarop het in deze zaak gemaakte, en in de brief van (verzoekers advocaat; N.o.) van 11 juli 1996 verwoorde, voorbehoud op ziet. Om die reden acht ik het verrichten van een medische expertise niet opportuun..."

1.12. Verzoeker reageerde met een brief van 9 juli 1997 met de volgende inhoud:

"...De kosten ter vaststelling van (letsel)schade a.g.v. een onrechtmatige gedraging zult u in beginsel, mits redelijk, moeten vergoeden. U zult zich kunnen voorstellen dat ik (...) belang heb bij een zorgvuldige onafhankelijke medische beoordeling. Blijkt de recente recidive ongevalsgerelateerd te zijn, dan is dat in ieder geval goed medisch gedocumenteerd, zodat daar in de (verre?) toekomst geen onduidelijkheid over hoeft te bestaan. Ook stel ik voor, een dergelijke onafhankelijke keuring eens in de vijf jaar te laten plaatsvinden. (...)

Ik stel mij thans op het standpunt dat een medische expertise (met of zonder uw inspraak) wenselijk is, en dat de kosten hiervan voor uw rekening dienen te komen..."

1.13. De Minister van Defensie antwoordde in een brief van 10 juli 1997 met het volgende:

"...Wil er van een succesvol inroepen van het destijds gemaakte voorbehoud sprake

kunnen zijn dan zal er aan twee voorwaarden voldaan dienen te worden, t.w.:

1. er dient sprake te zijn van een ongevalscausale verslechtering van uw lichamelijke gesteldheid leidende tot arbeidsongeschiktheid (brief van verzoekers advocaat van 24mei 1996, zie 1.3.; N.o.) en
2. die verslechtering dient te leiden tot (materiële) schade wegens verminderd vermogen tot het presteren van arbeid (brief van verzoekers advocaat d.d. 11 juli 1996, punt 2, zie 1.5.; N.o.) Aangezien ik mij op het standpunt stel dat van de onder 2 genoemde schade (in ieder geval op dit moment) geen sprake is en mij ook niet is gebleken van de onder 1 genoemde omstandigheid zult u dienen te bewijzen dat er van beide omstandigheden wel sprake zou zijn. De daaraan verbonden kosten zijn primair voor uw rekening. Slechts indien u zoudt slagen in het bewijs dat er van verdere rechtens vorderbare schade sprake is, komen de kosten die u daarvoor heeft moeten maken ook voor vergoeding in aanmerking. Het zou toch te ver voeren dat, indien uit een onderzoek zou blijken dat er geen grond bestaat voor verder gaande schadevergoeding, de kosten van zo'n onderzoek ook nog eens voor mijn rekening zouden dienen te komen..."

2. Standpunt van verzoeker

Voor het standpunt van verzoeker wordt verwezen naar de klachtomschrijving onder **KLACHT** en naar de brieven opgenomen onder 1.7., 1.10. en 1.12. In zijn verzoekschrift merkte verzoeker nog het volgende op:

"...Het door mij verlangde (en verkregen) voorbehoud (verlies aan arbeidsvermogen) is zinloos als er geen gedegen medische informatie voorhanden is, waaruit blijkt dat de klachten die ik thans nog ondervindt een gevolg zijn van het voorval van 9september 1985. Ook is voor mij rechtens relevant antwoord te krijgen op de vraag of toekomstschade te verwachten is. De medische expert kan gevraagd worden of mijn huidige klachten nog kunnen worden toegeschreven aan het voorval van 9september

1985. Hierbij is niet van belang of er schade (in materiële zin, lees verlies aan verdienvermogen) zich op dit moment daadwerkelijk manifesteert. Deze medische expertise is ook bedoeld om mijn huidige klachten in kaart te brengen, en hiermee te voldoen aan de (medische) bewijsplicht. De vraag dient zich dan aan, wie de kosten voor een dergelijk deskundigenbericht dient te dragen. (...) Ter toelichting dient het volgende vermeld te worden: Nadat ik letsel opliep ben ik opgenomen geweest in het marinehospitaal. Daarna ben ik gedurende 7 maanden gerevalideerd bij de sociaal medische dienst. Hierna heb ik nog af en toe mijn huisarts bezocht en ben ik regelmatig onder behandeling geweest bij mijn (toenmalige) zwager die fysiotherapeut is. Deze nu exzwager werkt nu in het buitenland en is niet bereikbaar. Er is dus helaas niet veel recente medische informatie voorhanden. Omdat ik van mening ben dat mijn bewijspositie niet sterker wordt, wil ik dit hiaat middels een deskundigenbericht dichten..."

3. Standpunt van de Minister van Defensie

In reactie op de klacht liet de Minister van Defensie het volgende weten:

"...Het Hof (...) verklaarde de Staat aansprakelijk voor het ongeval op 9september 1985.

Voor de goede orde, doch in verband met het volgende wel met enige nadruk, attendeer ik erop dat in de procedures de hoogte van de schade nimmer onderwerp van het geschil is geweest, slechts de aansprakelijkheids en ontvankelijkheidskwestie waren inzet van de procedures. Omdat het Ministerie van Defensie niet in cassatie ging tegen het Arrest van het gerechtshof diende te worden gekomen tot afwikkeling van de door verzoeker geleden schade. De brief van de raadsman van verzoeker, d.d. 24 mei 1996 zoals u zult zien, gericht aan (...) het kantoor van de Landsadvocaat, leek mogelijkheden te bieden om op korte termijn met betrekking tot de regeling van de schade tot een oplossing langs minnelijke weg te komen (...). In de brief van 3 juni 1996 werd in verband met de verdere afwikkeling van de schade nog rekening gehouden met de eventuele noodzaak van een medische expertise (...). Op deze brief werd evenwel gereageerd door (verzoekers advocaat; N.o.) bij brief van 24 juni 1996 (...). Naar aanleiding van deze brief werd door de behandelend ambtenaar contact gezocht met (de advocaat; N.o.). Die (telefonische) contacten leidden al

snel tot overeenstemming waardoor de eventuele medische expertise, waarvan nog gesproken werd in de brief van 3 juni 1996, niet meer noodzakelijk was. De behandelend ambtenaar beschikte, gelet op de aard en de omvang van de vordering, over voldoende medische informatie. Die informatie bestond in concreto uit een tweetal adviezen van de medisch adviseur van de Directie Juridische Zaken. Deze adviezen waren gebaseerd op de navolgende, bij de medisch adviseur beschikbare, informatie:

- brieven van zenuwarts (...); - brief neuroloog (...); - brief fysiotherapeut (...); - brief huisarts (...); Ook van de zijde van (de advocaat; N.o.) werd niet meer gesproken over de noodzaak of wenselijkheid van een medische expertise. Het resultaat van de contacten met (de advocaat; N.o.) omtrent de afwikkeling van deze schade is verwoord in diens brief van 11 juli 1996 (zie 1.5. ; N.o.). Op 22 mei 1997 stelt verzoeker dat zich zodanige omstandigheden voordoen dat hij mogelijkerwijs het bij de eindregeling gemaakte voorbehoud wenst in te roepen (...). Hij is evenwel bereid tegen een, zoals hij het noemt, redelijke vergoeding een definitieve eindregeling te treffen. Hij denkt daarbij aan een betaling van drie jaarsalarissen. Dezerzijds bestaat de opvatting dat geen sprake is van omstandigheden die het invoeren van het in 1996 gemaakt voorbehoud rechtvaardigen. Aan verzoeker werd derhalve medegedeeld dat geen aanleiding kan worden gevonden hem een aanvullende vergoeding toe te kennen. Verzoeker is van mening, en ik deel die mening, dat een eventueel geschil over welke schadecomponenten nu wel en welke nu niet in de overeengekomen regeling zijn begrepen ter beslechting aan de rechter zou dienen te worden voorgelegd. Het is daarbij dan, zoals verzoeker ook terecht stelt, aan verzoeker om aan te tonen dat er sprake is van schade die niet begrepen is in de reeds getroffen regeling en die bovendien in causaal verband staat met het gebeuren in september 1985. Indien verzoeker meent dat de documentatie van zijn medische historie ontoereikend is om, met name, de causaliteit aan te tonen, staat het hem uiteraard vrij stappen te ondernemen die het eventuele hiaat in de verslaglegging dichten. Gelet op de getroffen regeling bestaat er dezerzijds geen behoefte aan, dan wel noodzaak tot, zo'n

aanvullende verslaglegging door middel van een medische expertise. Het komt mij

voor dat eerst op het moment dat zich onverhoopt schade openbaart die een beroep op het gemaakte voorbehoud rechtvaardigt, een medische expertise wellicht geïndiceerd zou kunnen zijn. Het is om die reden dat ik van mening ben dat de kosten van een medische expertise op dit moment niet voor rekening van het Ministerie van Defensie dienen te komen.

Beoordeling

1. Verzoeker klaagt er over dat de Minister van Defensie (hierna: de Minister) niet bereid is de kosten te dragen van een medisch onderzoek. Verzoeker wil door middel van een dergelijk onderzoek duidelijkheid scheppen omtrent het antwoord op de vraag in hoeverre een ongeval dat hem op 9 september 1985 is overkomen nu of in de toekomst gevolgen heeft voor zijn arbeidscapaciteit. Bij rechterlijke uitspraak van 25 april 1996 is de aansprakelijkheid van de Minister jegens verzoeker voor de schade ten gevolge van dit ongeval vastgesteld. In 1996 is al overeenstemming bereikt over de aan verzoeker te betalen schadevergoeding. Daarbij is echter een voorbehoud gemaakt voor mogelijkerwijs in de toekomst op te treden en aan het ongeval toe te rekenen materiële schade als gevolg van verminderd arbeidsvermogen van verzoeker. De getroffen regeling en het voorbehoud zijn vastgelegd in de brief van verzoekers advocaat van 11 juli 1996 (zie **BEVINDINGEN**, onder 1.5.).

2. Verzoeker is van mening dat een medisch onderzoek zoals door hem voorgestaan nodig is om zijn huidige toestand medisch goed gedocumenteerd vast te leggen. Dit is volgens hem noodzakelijk om bij een eventueel toekomstig beroep op het in 1996 gemaakte voorbehoud te kunnen aantonen dat een dan optredende verminderde arbeids en verdien capaciteit is terug te voeren op (de gevolgen van) het ongeval in 1985. Bovendien kan, aldus verzoeker, door middel van het onderzoek worden vastgesteld of zijn huidige klachten aan het ongeval uit 1985 kunnen worden toegeschreven. Hij wijst er daarbij op dat er slechts weinig recente medische informatie voorhanden is. Verzoeker is van mening dat de Minister gehouden is de kosten van een dergelijk onderzoek te dragen. Hij voert hiertoe aan dat de Minister de kosten ter vaststelling van (letsel)schade ten gevolge van een onrechtmatige gedraging in beginsel, mits redelijk, zal moeten vergoeden.

3. De Minister stelt zich op het standpunt dat er geen sprake is van omstandigheden die het intrekken van het in 1996 gemaakte voorbehoud rechtvaardigen en dat een medische expertise pas

geïndiceerd zou kunnen zijn op het moment dat zich onverhoopt schade openbaart die een beroep op het in 1996 gemaakte voorbehoud rechtvaardigt. 4. De Minister kan in zijn standpunt worden gevolgd. In 1996 is met verzoekers advocaat een regeling getroffen waarin werd voorzien in een vergoeding voor alle op dat moment bekende en voor

vergoeding in aanmerking komende schadeposten ten gevolge van het ongeval op 9 september 1985. Er is slechts een voorbehoud gemaakt voor eventuele toekomstige materiële schade door verminderde arbeidscapaciteit bij verzoeker. Mede gelet op het bepaalde in artikel 177 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (zie **ACHTERGROND**, onder 1.) is het aan verzoeker om het bestaan van dergelijke schade op enig moment te stellen en te bewijzen. Verzoeker heeft niet aangevoerd dat de situatie waarop het voorbehoud ziet zich al voordeed op het moment dat hij de Minister verzocht de kosten van een medisch onderzoek voor zijn rekening te nemen. Niet uitgesloten is dat een medisch onderzoek van belang kan zijn voor de bewijsvoering in de toekomst. Indien verzoeker dan ook meent dat zijn bewijspositie in de toekomst kan worden verbeterd door nu al door middel van een medisch onderzoek zijn gezondheidstoestand vast te laten leggen, staat het hem vrij een dergelijk onderzoek te laten uitvoeren. De Minister is echter niet gehouden de kosten van dit onderzoek op zich te nemen. In de in 1996 gemaakte afspraak is immers geen regeling getroffen die de Minister hiertoe zou verplichten. Ook overigens is niet gebleken van omstandigheden op grond waarvan de Minister gehouden zou zijn verzoeker tegemoet te komen op het punt van de kosten van een medisch onderzoek. Daarom kon hij het verzoek van verzoeker in redelijkheid afwijzen. De onderzochte gedraging van de Minister van Defensie is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Minister van Defensie is niet gegrond.